

Lääkärikouluttaja

Päivitetty 6.2.2015

LISÄTIETOJA

Leila Niemi-Murola
erityispätevyystoimikunnan
puheenjohtaja
leila.niemi-murola@hus.fi

Lähes kaikki perus- ja erikoissairaanhoidon lääkärit toimivat jossain uransa vaiheessa kouluttajina. Lääkärikouluttajien tulee hallita laajalti profession eettisiä ja humanistisia elementtejä, hyvä lääkärikouluttaja toimii siten esimerkkinä ja opettajana kollegoilleen. Lääkärikouluttajan erityispätevyys tarjoaa lääkäreille jäsenellen, nykyaikaisen tavan kehittää osaamistaan koulutus- ja kehittämistehtävissä.

Hyväksytty Lääkäriliiton hallituksessa 16.10.2007

1. Tausta ja perustelut

Lääketieteen asiantuntijat vastaavat lääkärin perusopetuksesta lääketieteellisissä tiedekunnissa ja yliopistollisissa keskussairaaloissa. Yliopiston opetusvirassa toimivien pedagogisia valmiuksia on kohennettu tiedekunnissa viime vuosina. Koska lääketieteellisten tiedekuntien perusopetusta hajautetaan enenevästi opetusterveyskeskuksiin ja yliopistollisten keskussairaaloitten ulkopuolelle, pedagogisen koulutuksen tarve ulottuu tiedekuntien ulkopuolelle.

Lähes kaikki perus- ja erikoissairaanhoidon lääkärit toimivat jossain uransa vaiheessa kouluttajina. Lääkärin perusterveydenhuollon palvelut suoritetaan suurelta osin avoterveydenhuollossa, missä toimipisteisiin on nimetty kouluttajat.

Asetukset erikoislääkäritutkinnosta edellyttävät, että erikoislääkärin tutkinnon suorittamiseksi huomattava osa koulutuksesta on suoritettava yliopistollisen sairaalan ulkopuolella muissa sairaaloissa ja perusterveydenhuollossa.

Terveystieteiden täydennyskoulutusta koskevat työntekijän ja työnantajan velvollisuuksia koskevat säädökset on lisätty kansanterveyslakiin ja erikoissairaanhoidon lakiin vuoden 2004 alussa. Laki edellyttää täydennyskoulutusta ja lisää lääkäreiden velvollisuutta toimia työyhteisönsä kaikkien ammattiryhmien kouluttajana. Lääkärien täydennyskoulutus kuuluu kaikille lääkäreille ja työpaikoille koko ammatillisen uran ajan kuten Lääkärien ammatillisen kehittämisen arviointineuvosto toteaa suosituksessaan.

Potilaan asemasta ja oikeuksista annetun lain (785/1992) mukaisesti toimiessaan lääkäri on myös potilaan ohjaaja/opastaja ja tarvitsee tässä tehtävässä onnistuakseen pedagogisia taitoja.

Lääkärillä tulee olla alaltaan laajat tiedot ja taidot. Lääketieteellisen tiedon nopea lisääntyminen ja muuttuminen vaativat erityisen hyviä oppimisvalmiuksia. Lääkärikouluttajien tulee hallita laajalti profession eettisiä ja humanistisia elementtejä, hyvä lääkärikouluttaja toimii siten esimerkkinä ja opettajana kollegoilleen. Lääkärikouluttajaksi on perinteisesti kehitytty ammatillisen osaamisen kertymisen kautta. Lääketieteen asioiden opettamisessa tarpeellisen nykyaikaisen pedagogiikan ja aikuisoppimisen didaktiikan hallinta ovat tärkeä osa lääkärikouluttajan ammattiosaamista. Vaatimukset entistä monipuolisempien ja pätevämpien lääkäreiden kouluttamiseksi lisääntyvät ja sen vuoksi tarvitaan voimakasta panostusta kouluttajina toimivien lääkäreiden ammattitaidon kehittämiseen. Lääkärikouluttajan erityispätevyys tarjoaa lääkäreille jäsenellään, nykyaikaisen tavan kehittää osaamistaan koulutus- ja kehittämistehtävissä.

2. Tavoitteet

Erityispätevyden suorittaneen tulee:

- olla perehtynyt lääkäreiden koulutuksessa tarvittavaan pedagogiikkaan ja koulutusjärjestelmien keskeisiin osiin
- omata valmiudet kehittyä opettajan, ohjaajan ja toiminnan kehittäjän taidoissa
- olla perehtynyt lääkäreiden koulutustarpeisiin
- omata valmiudet suunnitella ja toteuttaa koulutusta, jolla on vaikutusta käytännön toimintaan
- hallita didaktisia menetelmiä ja taitoja erilaisissa opetus- ja oppimistilanteissa
- hallita arviointi- ja palautemenetelmiä
- hallita laatutyön menetelmiä ja kehittää oman työn arviointia sekä mahdollisuuksien mukaan tehdä koulutukseen liittyvää tutkimusta.
- olla hyvä ammatillinen esikuva

Ohjelman sisältö

Pohjakoulutus

- Suomessa laillistettu lääkäri

- Pääsääntöisesti edellytetään erikoislääkäriin pätevyyttä. Erityispätevyys voidaan poikkeuksellisesti myöntää myös hakijalle, jolla ei ole erikoislääkäriin pätevyyttä, mutta joka muuten täyttää

erityispätevyyden edellytykset. Poikkeuksena voi olla esim. opetusala, jolla ei ole erikoislääkäritutkintoa (tietyt teoreettiset alat).

Käytännön palvelu

Käytännön palvelussa erityispätevyyden tavoitteiden tulee täyttyä monipuolisesti.

Erityispätevyyteen vaaditaan käytännön palvelua vähintään kaksi vuotta tai vähintään neljä vuotta.

Käytännön palveluksi hyväksytään

- toimiminen päätoimisessa opettaja-, kouluttaja- tai ohjaajatehtävässä kaksi vuotta tai
- toimiminen perus-, jatko- tai täydennyskoulutusta järjestävien tahojen päätoimisena koulutuksen kehittäjänä kaksi vuotta tai
- toimiminen neljän vuoden ajan sellaisissa opettaja- tai kouluttajatehtävissä, joihin kuuluu vähintään yksi päivä viikossa strukturoitua lääkärin kouluttamista

Käytännön palvelu voi muodostua edellä mainittujen palveluaikojen yhdistelmästä. Käytännön palvelusta voi korvata enintään kolme kuukautta päätoimista palvelua toimimalla jatko- ja täydennyskoulutusta järjestävien tahojen luottamustehtävissä (esim. koulutusvaliokuntien puheenjohtajat, sihteeri ja koulutuskoordinaattori).

Teoreettinen kurssimuotoinen koulutus

- Pedagogista koulutusta 80 tuntia ja valinnaista koulutusta 35 tuntia.
- hyväksytään lääketieteellisten tiedekuntien antama tai hyväksymä yliopistojen tai lääketieteellisten tiedekuntien pedagoginen koulutus, lääketieteellisen pedagogiikan ja ohjaajakoulutuksen (PTL) kursseja
- muista suomalaisista tai kansainvälisistä koulutuksista erityispätevyystoimikunta vahvistaa hyväksyttävät koulutukset
- näiden lisäksi osallistuttava vähintään kaksipäiväiseen suomalaiseen tai kansainväliseen lääketieteen koulutusta käsittelevään kongressiin tai seminaariin

Arviointi

- Erityispätevyyden arviointi tapahtuu opetusportfolion avulla, jonka muodon määrittää erityispätevyystoimikunta.
- Erityispätevyyttä haetaan kirjoittamalla Lääketieteen koulutuksen yhdistyksen verkkosivuilla julkaistavan opetusportfoliomallin mukainen laaja kuvaus omasta opetus- ja koulutustoiminnasta

Laajassa opetusportfoliossa erityispätevyyden hakija

- kuvaa pohjakoulutuksensa,

- käytännön palvelunsa,
 - hankkimansa teoreettisen kurssimuotoisen koulutuksen ja
 - kehittämänsä opetusaineistot kuten oppikirjat, verkkoaineistot tms..
 - analysoi omaa käsitystään oppimisesta ja roolistaan opettajana ja/tai kouluttajana.
 - kokoaa nähtäväksi opiskelijoiden palautteita ja
 - kollegojen esittämiä vertaisarvioita ja kuvaa, miten nämä palautteet ovat vaikuttaneet hänen toimintansa opettajana/kouluttajana
 - kuvaa miten on kehittänyt opetusta ja /tai koulutusta
 - selostaa, miten aikoo tulevaisuudessa jatkaa opetuksen / koulutuksen kehittämistä
- Erityispätevyys voidaan myöntää suoraan tämän portfolion perusteella, mikäli erityispätevyyden edellytykset katsotaan täytetyiksi.
 - Jos erityispätevyystoimikunta toteaa, että hakijan koulutusta tai kokemusta on syytä täydentää, hakija laatii henkilökohtaisen opintosuunnitelman, jossa hän esittää millä tavoin hän voi saavuttaa riittävät tiedot ja taidot.
 - Portfolion hyväksyvät erityispätevyystoimikunnan valitsemat tarkastajat
 - Lääketieteen koulutuksen yhdistys perii maksun portfolion tarkastamisesta

Suosittelava kirjallisuus

- Medical Education tai Medical Teacher, kolme viimeisintä vuosikertaa
- British Medical Journal, kolme viimeisintä vuosikertaa koulutusta ja koulutuksen kehittämistä koskevin osin
- John A Dent, Ronald M. Harden: A Practical Guide for Medical Teachers, Elsevier 2005.
- Lindblom-Ylänne S ja Nevgi A. Yliopisto- ja korkeakouluopettajan käsikirja, WSOY, soveltuvin osin
- Suomen Lääkärilehti ja Aikakauskirja Duodecim, kolme viimeisintä vuosikertaa koulutusta ja koulutuksen kehittämistä koskevin osin
- The Journal of Continuing Education in the Health Professions, kolme viimeisintä vuosikertaa

Koulutuspaikat

Erityispätevyysohjelmaan ilmoittautumisen yhteydessä on esitettävä koulutussuunnitelma, josta käyvät ilmi työtehtävät. Erityispätevyystoimikunta laatii ohjeet pätevöityjän ohjaamisesta. Portfoliotyöskentelyyn liittyy vertaistyöskentely, jossa tukeudutaan em. toimikuntaan.

Ohjelman vastuutaho ja erityispätevyysasioiden käsittely yhdistyksessä

Lääketieteen koulutuksen yhdistyksen erityispätevyystoimikunta, jonka Lääketieteen koulutuksen yhdistyksen hallitus valitsee 3 vuodeksi kerrallaan, kokoonpano 5-8 henkilöä edustaen monipuolisesti lääkärikoulutuksen eri tahoja.

Erityispätevyyden myöntäminen ja hakeminen liiton jäsenille

Lääkärikouluttajan erityispätevyyttä haetaan täyttämällä [Lääketieteen koulutuksen yhdistyksen](#) (LKY)

verkkosivuilta ladattava lääkärikouluttajan portfolio ja lähettämällä se sähköisesti Lääketieteen koulutuksen yhdistyksen erityispätevyystoimikunnalle sihteerille osoitteeseen lky.erityispatevyys@gmail.com. Hakijan tulee maksaa portfolio tarkastusmaksu LKY:n tilille (numero yhdistyksen internet-sivuilla). Erityispätevyystoimikunnan nimeämät tarkastajat tarkastavat portfolio. Tarvittaessa hakijalta pyydetään lisäselvityksiä tai täydennyksiä palveluihin tai koulutuksiin. Lääketieteen koulutuksen yhdistyksen erityispätevyystoimikunta lähettää tiedon portfolio hyväksymisestä Lääkäriliittoon ja esittää erityispätevyyden myöntämistä. Saatuaan hyväksymistiedon erityispätevyystoimikunnalta hakija toimittaa allekirjoittamansa paperiversion portfolioista ja erityispätevyyshakemuksen sekä CV:n osoitteeseen: Ulla Anttila, Suomen Lääkäriliitto, PL 49, 00501 Helsinki. Lääkäriliiton varatoiminnajohtaja myöntää erityispätevyyden erityispätevyystoimikunnan esityksestä.

Lääkäriliitto ja yhdistys suosittelevat, että pätevöityjä käyttää pätevöitymisen dokumentoinnissa [Taitoni-palvelua](#). **Suositus:** Ota Taitoni.fi tueksi erityispätevyyden suorittamisessa

Lisätietoja

Lisätietoja erityispätevyydestä ja hakemuksista: Lääketieteen koulutuksen yhdistyksen erityispätevyystoimikunnan pj. Leila Niemi-Murola, etunimi.sukunimi@hus.fi ja sihteeri Noora Skants, lky.erityispatevyys@gmail.com sekä Lääkäriliiton politiikkatoimiala/Ulla Anttila, etunimi.sukunimi@laakariliitto.fi , puh. (09) 3930 744

Erityispätevyyden vastuuyhdistyksen [Lääketieteen Koulutuksen Yhdistyksen](#) kotisivut